

**ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ
УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА**

**ОЛЕГ ГОНТАР
ОЛЕКСАНДР МАРАЧ
ЛАРИСА ІГНАТОВА**

**Практичні прийоми хорового та вокального аранжування за творчими
добробками Олега Гонтаря для естрадного вокального та диригентсько-
хорового класів.**

**Методичні рекомендації
для самостійної роботи здобувачів вищої освіти
Частина 1**

Луцьк – 2023

УДК 784.3(477)
М-25

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Волинського
національного університету імені Лесі Українки

Протокол № 1 від 27.09.2023 р.

Рецензенти:

Зарицька А. А. кандидат педагогічних наук, доцент голова циклової комісії методики музичної освіти та вокально-хорової підготовки КЗВО «Луцький педагогічний коледж» ВОР

Шиманський П. Й. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичного мистецтва ВНУ імені Лесі Українки

Марач О. М., Гонтар О. С., Ігнатова Л. П.

М-25 Практичні прийоми хорового та вокального аранжування за творчими працями Олега Гонтаря для естрадного вокального та диригентсько-хорового класів. Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти част. 1. Луцьк : електронне видання, 2023. 34 с.

Анотація: у навчальному виданні пропонується інформація, за допомогою якої читач може ознайомитись та підготуватися до вивчення освітніх компонентів, які пов'язані з вокальним та хоровим аранжуванням, а також ознайомитись з наявними уже створеними нотними прикладами.

Читач отримає об'єктивне розуміння для створення основної ідеї для хорового та вокального аранжування та зможе її втілити на практиці. Також ілюстраційно-теоретичні приклади готових аранжувань може використовувати у своїй творчій діяльності.

Рекомендовано здобувачам вищої освіти спеціальної 025 «Музичне мистецтво», освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво».

УДК 784.3(477)
М-25

© Гонтар О. С. 2023

© Марач О. М 2023

© Ігнатова Л. П. 2023

© Волинський національний університет імені Лесі Українки 2023

Зміст

1. Вступ	4
2. My way.....	5
3. Йшли селом партизани.....	10
4. Марічка.....	14
5. Ой висока та гора.....	20
6. Три поради.....	24
7. Я сьогодні від вас від'їжджаю.....	29
8. Епілог	32
9. Література	33

Вступ

Музика завжди була важливою складовою культури, спільної мовою, що об'єднує серця та душі. Вокально-хорове аранжування є важливим елементом цієї музичної магії, що дозволяє пісням набувати нового життя через гармонію голосу та аранжування інструментів. Експерти в цій області мають можливість творити справжнє мистецтво, об'єднуючи талант, знання та власну креативність. Ці методичні рекомендації призначені для музикантів-експертів, які бажають подальшого вдосконалення у вокально-хоровому аранжуванні. Вони містять в собі найкращі практики, техніки та поради, що допоможуть вам розкрити потенціал музичного творця на повну силу. Перед вами - можливість глибше вивчити процес створення вокальних та хорових аранжувань, розуміти музичні структури та виражати емоції через звук. Нехай ці рекомендації стануть вашим провідником у світі музичного мистецтва та допоможуть вам стати справжнім експертом у цій надзвичайно важливій сфері.

У цих методичних рекомендаціях ви знайдете важливі аспекти, такі як розуміння гармонії та мелодії, техніки вокального аранжування, як ведучого, так і відомого хору. Ви дізнаєтеся про те, як підібрати відповідні аранжування для різних жанрів, від класики до сучасної поп-музики, та як створити неповторний звуковий пейзаж.

Ми також розглянемо важливі аспекти спільної роботи між вокалістами та інструменталістами, які допоможуть вам досягти синергії та створити найкращі виконання. Незалежно від вашого досвіду, ці рекомендації допоможуть вам підняти своє музичне мистецтво на новий рівень.

Тож, рушаймо разом у цю захоплюючу подорож у світ вокально-хорового аранжування, де музика стає живим диханням, а ви - майстром цього чарівного процесу. Нехай ці методичні рекомендації стануть вашим надійним компаньйоном і надихнуть вас на нові музичні вершини.

Олег Гонтар

Олександр Марач

May way

Муз. Ж Рево і К. Франсуа,
аранж. О. Гонгаря

Сл. П. Анка

Tu du du wa da pa da wa tu du wa.

TENOR 1
TENOR 1
Tu du du wa tu du du wa wa tu du wa.
Tu du du wa pa da wa da pa da tu du wa.

BARITONE
BASS
Tu du du wa da pa wa pa tu du du du wa. End

6
8
Tu du du du tu du du du...

now the end is near and so i face the fin-al cur-tain. My friend, i'll say it clear, i'll state my

12
8
case of which i'm cer-tain. I've lived a life that's full, i trav-eled each and eve-ry

17
8
I did it my way. Yes, there were times, i'm sure you
high-way, and more, much more than this, i did it my way.

23

knew, when i bit off more then i could chew. Bat through it all, when there was doubt, i ate it

28

up and spit it out, i fased it all and istood tall, and did it my way. I've

34

loved, i've laughed end cried, i've had my fill, my share of los-ing. And now

And now as tears sub

39

wa pa da wa pa pa

side, i find it all so a-mus ing. To think, i did all that, and may i say not in a

45

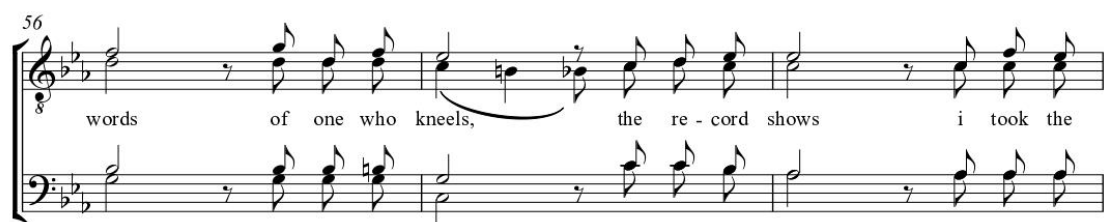
da wa pa da i did it my way. Fo what is a man, what has he
shy way, oh no, oh no, not me. I did it my way.

51

got, if not him - self, then he hasnaught to say the things he tru-ly feels and not the

56

words of one who kneels, the re - cord shows i took the

59

blows, and did it my way. Yes it was my way.

MY WAY

Сл. П. Анки

Муз. Ж. Рено та К. Франсуа

Аранжування для чол. Квартету О. Гонтаря/

Пісня Клода Франсуа My way (у перекладі з англ. Мій шлях) входить в перелік найвідоміших естрадних пісенно-музичних світових хітів середини ХХ століття. Вона переспівана величезною кількістю співаків як в оригіналі, так і у кавер версіях, серед яких Френк Сінатра, Том Джонс, Роббі Вільямс, Іль Діво та ін. Перекладена багатьма мовами світу. Також створено безліч інструментовок та оркестровок в різних музичних стилях.

Звичайно і мені захотілося спробувати аранжувати цей без перебільшення легендарний твір для чоловічого вокального квартету «Акорд».

Визначившись з формою та основною тональністю, сідаю за фортепіано, та пробую музикувати, імпровізувати та підбирати цікаві гармонічні побудови і тональні співставлення.

Вирішую всю композицію будувати навколо соло баса. О'бємне, насичене обертонами, доросле звучання якого уособлює образ зрілого чоловіка, який пройшов довгий та непростий життєвий шлях, у якому і радощі і болі, надії та розчарування, сумніви, труднощі, але він з усім справлявся та ішов своєю дорогою.

Починаю аранжування з невеликого чотиритактового вступу, який створюю на основі мелодики та гармонії приспіву і тим самим готую ґрунт для вступу соло. Вступ та весь вокальний акомпанемент для соліста по характеру музичного письма вийшов швидше інструментальним. Зважаючи на дух епохи розквіту джазових оркестрів та ансамблів і підтекстовку придумую наближену до імітації мідних духових інструментів, переважно труб та саксофонів (ту-ду-ду, вапп-па, ва-да-па...).

Приспів першого куплету починаю з унісонного тутті усіх чотирьох голосів, яке звучить ствердно, масивно і виразно, повністю відповідаючи суті словесного тексту пісні («Yes, there were times I'm sure you knew...»).

Другий куплет роблю у класичному акордовому викладі партитури, мелодію віддаю у верхній голос, тобто першому тенору і переносу її октавою вище. Таким чином освіжаючи, оживляючи середину твору.

У другій частині другого куплету плавно вертаюся до варіанту з соло та інструментально-імітаційного акомпанементу двох тенорів і баритона. Мелодію передаю знову партії баса.

В приспіві другого куплету вирішую використати нестандартне рішення – одномоментну модуляцію на малу терцію вгору, закінчуючи твір вже у Es dur.

Взагалі ж під час виконання пісні в цьому аранжуванні співаки не відчують якихось особливих складностей. Голосоведення максимально плавне, мелодичні ходи зручні, використано вузьке розміщення голосів. Незначні труднощі лише є у миттєвій модуляційній зміні та деяких хроматичних ходах.

Йшли селом партизани

Сл. Я. Нудика

Муз. С. Самолюка,
аранж. О. Гонтара

Помірно, співуче

TENOR 1
TENOR 2

Ммм... Йшли се

BARITONE
BASS

10

лом, йшли се лом пар ти за ни по зем лі у кра їн ській, не віль ній зем лі, і у

18

кож но го збро я бу ла за пле ча ми, і у кож но го сму ток і біль на чо лі. І у

1.

25

лі. Їм сум но за всю У кра ї ну, за ту спа ле ну ха ту, за зру ба ний сад.

2.

33

За ту піс ню, що чув ти ко лись, со ло в'ї ну. А ле їм вже не бу ло до ро ги на

40

зад. Бодо ро га на зад - то не во ля, а хо ва ти ся в лі сі не бу де мо ми.

49

Мипі де мов пе ред і здо бу де мо во лю. Укра ї ни сво є ї ми вір ні си ни.

57

Мипі де мов пе ред і здо бу де мо во лю. Укра ї ни сво є ї ми вір ні си

64

ни, вір ні си ни! Хто з них піс ню по чав, я не зна ю, і во на про лу на ла на

71

весь рід ний край, що би зна ли у сі, Укра ї на пов ста ла, ти ле ти, на ша піс не, аж

79

за не бо край, щоби знали у сі, У кра ї на пов ста ла, ти ле

86

ти, на ша піс не, аж за не бо край. І не всі повер ну лись із бо ю. і не

94

всіх до че ка ла ся рід на сі м'я. Пам'я тай те жи їх, пам'я тай те та ки ми,

101

па м'я тай же ти їх у кра їн ська зем ля! Пам'я

106

ми Пам'я тай же ти їх у кра їн ська зем ля.

ЙШЛИ СЕЛОМ ПАРТИЗАНИ

Муз. С. Самолюка.

Сл. Я Нудика

Аранж. О. Гонтаря

Патріотична пісня в репертуарі чоловічого вокального квартету «Акорд» - це цілий пласт музичних творів різних історичних періодів, з давньої доби козацтва, часів січових стрільців, повстанців і до нині. Боротьба за свободу України триває, з'являються нові герої, складаються нові пісні.

«Йшли селом партизани» є повстанською піснею, але по духу вона надзвичайно актуальна і нині. А завдання митців – давати людям надію, надихати духовно та емоційно через пісню підтримувати у важкі часи. Тому і вирішив створити нове аранжування для квартету «Акорд».

Перед початком роботи детально аналізую весь музичний матеріал оригіналу та словесний текст. Вирішую витримати стилістику і характер пісні першоджерела, в якому присутня і туга і героїчна сила духу українців. Вважаю, що серйозне втручання та зміни у мелодичному, гармонічному та ритмічному планах понесуть за собою втрату твором духу того часу, та спотворять глибокий сакральний характер.

Починаю з невеликого восьми тактового хорального вступу на *mormorando*, який створив окремо на базі мелодики і характеру пісні. Далі хорал теж продовжує звучати, але вже лише у трьох голосів (Т1, Б1, Б2) і фоном супроводжує соло другого тенора.

Проведення мелодії другого куплету «Їм сумно за всю Україну...» вирішую віддати нижнім голосам баритону та басу. Починають в унісон, а далі плавно, рухом через велику секунду розходяться в терцію. Бархатисте басове звучання максимально точно та детально відобразить характер суму та болю.

У наступних куплетах переходжу до акордового викладу партитури. Багатокуплетну форму твору і класичний виклад гармонії вирішую «освіжити» модуляцією на пів тона вгору в четвертому куплеті.

Теситурно є досить високі місця в тенорів, особливо після модуляції, але за рахунок переважно фальцетного звучання напруги в звучанні не буде.

Марічка

Сл. М. Ткача

Муз. С. Сабаша,
аранж. О. Гончаря

Ніжно, з почуттям

В'єть ся, на че змій ка, не спо кій на річ ка, ту лить ся бли зень ко

Тенор 1
Тенор 2

Ту, ду, ду,

Баритон
Бас

5 до під ніж жа гір. А на то му бо ці, там жи ве Ма річ ка, в ха ті, що схо ва лась

ду, ду, ду, ту, ду,

9 у зе лен ний бір.

ту... бір. А на то му бо ці, там жи ве Ма річ ка, в ха ті, що схо ва лась

13 Як з кім на ти вий де, ва ба

у зе ле ний бір. Те рен ден де рен ден ден ден, те рен ден де рен ден ден ден,

Тун дун дун, тун дун дун,

15 да, на поро зі ста не аж бли щить кра со ю

simile...

тун дун дун, тун дун ту ду, дун дун ту ду, дун дун ту ду,

17 ши ро чинь рі ки. А як у сміх неть ся
 те рен ден де рен ден ден ден, те рен ден де рен ден ден ден, те рен ден де рен ден ден ден,
 дун дун дун, тун дун ту ду. Тун дун дун, тун дун дун,

19 і з підлоба гля не: "Хоч ска чи у во ду" -
 simile...
 тун дун дун дун дун дун тун дун дун дун дун дун дун

21 1. - ка жуть па руб ки. Ба па па да 2. ка жуть па руб ки. Не пи тай те хлоп ці, ва ба
 те рен ден де рен ден ден ден, ва ба па па да, те рен ден де рен ден ден ден, па. Вам па да, вам па да,
 тун дун дун ва ба па па да, тун дун дун па. Вам па да, вам па да,

24 да, чом я оди но кий бе ре гом так піз но мов чаз ний ход жу.
 вам па да, вам па да, вам па да, вам па да, вам па да да.
 вам па да, вам па па да, вам па па да, вам па па да, вам па да вам па па да.

27 Там, на то му бо ці, за гу бив я спо кій, і ту ди до ро ги
 Вам па да, вам па да, вам па да, вам па да, вам па да, вам па да,

30 1. я не на ход жу ба па па да. | 2. я не на ход жу. Та не хай смієть ся ва ба
 вам па да, ва ба па па да, вам па да па. Вам пам па да ба, вам пам па да ба,
 Тан дан дан, дан дан дан,

33 да не спо кій на річ ка: все од но на той бік
 вам пам па да ба, вам пам па да ба, вам пам па да ба, вам пам па да ба,
 тан дан дан, дан дан дан та да, дан дан та да, дан дан та да,

35 я пу ті знай ду: "Чу еш, чи не чу еш, ча рів на Ма річ ко,
 simile...
 дан дан дан, дан дан та да, дан дан дан, дан дан дан, дан дан дан, дан дан дан,

38 я до тво го сер ця клад ку про кла ду." Ба па па да. Чу еш чи не чу еш,
 вам пам па да ба, вам пам па да ба вам пам па да ба, ва ба па па да. Чу еш чи не чу еш,
 тан дан дан, дан дан дан, тан дан дан, ва ба па па да.

42 ча рів на Ма річ ко, я до тво го сер ця клад ку про кла ду."
 6/4 4/4

МАРІЧКА

Муз.С. Сабодаша

Сл. М. Ткача

Аранж. О. Гонтаря

Одне з перших моїх аранжувань для чоловічого квартету. Був задум надати цій відомій, легендарній пісні нового, свіжого і стильного звучання.

Натхненний звучанням чоловічих ансамблів Пікардійська терція і Man sound, почав роботу, хоча маючи в розпорядженні лише чотири голоси на відміну від секстету і квінтету, реалізація цього задуму була не простою.

Вибраний варіант муз викладу- соло (тенор) плюс вокальний інструментально-імітаційний супровід (тенор, баритон, бас). Форма куплетно-варіаційна.

Тональність аранжування була вибрана висока, щоб максимально розширити фактуру і мати змогу більше деталізувати всі елементи цієї музичної побудови: соло, акомпанемент і бас. Разом з тим потрібно було уникнути напруженого звучання країв квартету. Тому в таких випадках завжди йде пошук компромісу.

Аранжування “Марічки” створювалось адресно для квартету Акорд, тому старався врахувати усі побажання артистів, особливості звучання кожного учасника колективу, діапазони голосів, характер звучання і ін.

Перший куплет- соло тенора на фоні хорального фону трьох інших голосів квартету, мелодія, ритм, темп і характер залишив, як у С. Сабодаша. У другому та третьому куплетах окремою, самостійною лінією формую партію баса, в якій використав басові рок н рольні ходи та «скет» імпровізація. Другий тенор і баритон виконують функцію акомпануючої групи з імітацією духових інструментів. Вся метро ритміка змінюється на синкоповану, звучання стає більш запальним та яскравим. Між куплетами та на закінченнях фраз у соліста задля уникнення статичності в звучанні використав інструментально-імітаційні

переходи (“склейки”), для них іноді додаваю ще одну долю і змінюю розмір на 5/4. Також є момент глісандо в партії тенорів, який підсилює та підкреслює естрадно-джазову стилістику аранжування. На останній фразі пісні (Чуєш, чи не чуєш..) вертаю звичне для класичного квартету акордове звучання та гомофонно-гармонічний виклад голосів.

Словесний текст (підтекстовка) в акомпануючій групі і особливо у партії баса підібрав такий, що максимально наближає звучання до бас гітари (тан-дан-дан) і разом з тим є прорізним та пробивним, дає можливість виконувати партію з хорошою, твердою атакою звуку. Другий тенор і баритон в основному імітують звучання гітари (таран-дан-даран-дан-даран), у деяких місцях - духові (ва-ба-па-ба).

Виконання твору від співаків потребує хорошої, дикції, якісної атаки звуку, дуже чіткого та злагодженого метро-ритмічного ансамблю між середніми голосами, які лише удвох заповнюють гармонічну структуру.

В гармонічному плані та в цілому за характером звучання твір залишився впізнаваним та дуже гарно, емоційно сприймається слухачем. Можливості такого ансамблю, як квартет не є дуже великими для виконання творів типу соло + акомпанемент + бас акапельно, тому аранжувальник повинен враховувати кожну дрібну і на перший погляд незначну деталь.

Ой висока та гора

Сл. М. Ткача

Муз. О. Білаша,
аранж. О. Гонтаря

Наспівно

Тенор 1
Тенор 2

Ой ви со ка та го ра, а ще ви ша дру га. Ой тяж ка, тяж ка жу ра,

Баритон
Бас

7

А на тій го рі зо ря з мі ся чень ком в па рі,

а ще важ ча ту га. А... А...

13

а мо я десь за мо ря А... по пливла у

по пливла у хма рі. А мо я десь за мо ря по пливла у

20

хма рі. Я на го ру ту зій ду, та й гля ну на мо ре, мо же там те

хма рі.

26

бе знай ду, де ж тимо я зо ре? Чи не бачиш ти ме не, чи дру го му

32

сві тиш? По вер нись, А...
 По вер нись хоч про ме нем, мій ча рів ний сві те. По вер нись хоч

38

По вер нись, мій ча рів ний сві те. В же на тій го рі зо ря з мі ся чень ком
 про ме нем, мій ча рів ний сві те.

44

в па рі, а мо я десь до го ря у хо лод ній х ма рі. А... В мене сер це

50

зав ми ра, в сер ці б'єть ся ту га... А... Ой ви со ка та го ра,

55

а ще ви ща дру га. Ой ви со ка та го ра, а ще ви ща дру га. rit.

ОЙ ВИСОКА ТА ГОРА

Українська класична лірика

Муз. О. Білаша

Сл. М. Ткача.

Аранж. О. Гонтар

Цей твір має риси і народної пісні і разом з тим романсову мелодику, яка є досить широко амплітудною. Такі солоспіви зазвичай важко піддаються аранжуванню на чотирьохголосий чоловічий хор, чи квартет а capella. Тому вирішую весь мелодичний матеріал пісні розділити на фрази і почергово передавати їх у голоси квартету в залежності від її руху вгору, чи вниз.

Щоб зберегти ліричний характер і автентичність звучання при аранжуванні вирішую не нагромаджувати фактуру «важкими» гармонічними поєднаннями, особливо в нижній теситурі, та уникати дисонансів в акордах. Мелодичні лінії у всіх партіях плавні за виключенням баса, де є стрибки та ходи, притаманні більше інструментальним басовим ходам, але за рахунок хороших професійних якостей співаків, вмінню згладжувати регістри, загальне звучання твору залишилось м'яким та легким, а рух баса лише додав неординарності та допоміг уникнути статичності і одноманітності.

Початок пісні (перша фраза)- соло баритона, далі долучаю тенорів і бас (в унісон). Поступовий вступ голосів зазвичай використовую в багатьох своїх роботах, таке рішення дозволяє мати запас по динаміці, наповненню теситури та гармонії і підійти логічно до кульмінаційних моментів пісні.

Другий куплет - унісонне tutti всіх партій, яке поступово переходить в акордову побудову, яка підводить до кульмінаційного четвертого куплету, який починаю з модуляції на тон вгору, що дає ефект “свіжого подиху” та оновлення.

Мелодія та усі мелізми композитора в повному обсязі були мною збережені при аранжуванні. А в 30-му такті, щоб емоційно підсилити фразу “чи не бачиш ти мене, чи другому світиш” і згладити різкий рух голосів вгору, використовую

одномоментне glissando у всіх партіях. Такий прийом звучить в квартеті яскраво та в хорошому сенсі несподівано.

Закінчення твору класичне з цезурою перед останньою фразою та ritenuto. Для того, щоб повноцінно зазвучав твір, усі учасники квартету повинні мати хороше відчуття ансамблевого балансу, постійно контролювати і чути лінії головної теми (мелодії), так, як вона не завжди прописана у верхнього голосу (першого тенора) і може попадати у тінь інших голосів.

Три поради

Сл. Ю. Рибчинського

Муз. І. Шамо,
аранж. О. Гонтаря

Помірно

Тенор 1
Тенор 2

Край до ро ги не ру бай то по лю, мо же та то по ля - тво я до ля.

Баритон
Бас

5

Тво я до ля світ ла то по ли на,
ко ві

А... на че піс ня журав ли на.
сер ця сльози ко лис ко ві.

9

Не ру бай то по лю, не ру бай то по лю, бо зус трі неш ся з бі до ю.
Не ла май ка ли ну, не ла май ка ли ну, бо во на в жит ті є ди на.

Не ру бай, не ру бай, бо зус трі неш ся з бі до ю.
Не ла май, не ла май, бо во на в жит ті є ди на.

13

Не ру бай то по лю, не ру бай то по лю, кра ще при не си, ти їй во ди.
Не ла май ка ли ну, не ла май ка ли ну, кра ще їй о ну ків при не си.

Не ру бай, не ру бай, кра ще при не си, ти їй во ди.
Не ла май, не ла май, кра ще їй о ну ків при не си.

17 ^{1.} Не ламай ка ли ну бі ля ха ти, бо во на за пла че на че ма ти

A... A...

21 І впа дуть на тра ви, на шов ^{2.} Не стрі ляй у пта ха на сві тан ні,

A...

24 мо жевін любов тво я о стан ня. Мо же то ко хан ня бі лий ле бідь, що кри зьніч ле тів до

29 те бе. Не стрі ляй у пта ха, не ла май, ти, кри ла, тво є щас тя при ле
Не ру бай то по лю, не ла май ка ли ну, світ лу мрі ю жу рав

33

ті ло. Не стрі ляй у пта ха, не стрі ляй у пта ха, кра ще з ним у не бо по ле
ли ну. Збе ре жи на зав жди, збе ре жи на зав жди, збе ре жи на зав жди.

При ле ті ло. Не стрі ляй у пта ха, не стрі ляй у пта ха, кра ще з ним у не бо по ле
Жу рав ли ну. Збе ре жи на зав жди, збе ре жи на зав жди, збе ре жи на зав жди.

37

ти. ти на все жит тя їх збе ре жи, ти на все жит ти.

41

тя їх збе ре жи.

ТРИ ПОРАДИ

Сл. Ю. Рибчинського

Муз. І. Шамо

Аранж. О. Гонтаря

Аранжування створене спеціально для чоловічого вокального квартету «Акорд». На думку учасників колективу та музичних експертів, це одне з найвдалих моїх аранжувань. Форма твору куплетно-варіаційна.

Виконуючи аранжування старався зберегти характер пісні та стиль письма автора музики Ігоря Шамо, а енергетику підсилити за рахунок чотирьохголосого викладу на чоловічий квартет, звучання якого є завжди потужним, з хорошою емісією, насиченим обертонами та цікавими фарбами.

Початок першого куплету (заспів), соло – за першим тенором. Його голос за рахунок природньої, світлої подачі звуку завжди найкраще у чоловічому ансамблі передає лірику та ніжність.

Три нижні голоси квартету тут виконують різні функції: і хоральне фонове-просторове заповнення та підтримка соло і місцями мають свої самостійні лінії звучання, йдучи тріольно «поперек» соліста. Зокрема ці словами «не рубай тополю, не рубай тополю, бо зустрінешся з бідой», та «не ламай калину, не ламай калину, бо вона в житті єдина». Підтекстовка у другого тенора, баритона і баса теж змінена згідно їхнього тріольного ритму- «не-ру-бай», «не-ла-май». В партії баса є місце, де я використав ефект відлуння, або вторення. На закінченнях фраз бас проспівує останнє слово два рази – «прилетіло», «журавлину». Таким чином заповнюю паузи, ритмічні пустоти.

Початкова тональність аранжування-а-moll, з власного досвіду співака-ансамбліста та аранжувальника зауважу, що ця тональність не є дуже зручною для ансамблів та хорів. У моєму випадку з квартетом, особливо під час розучування є тенденція до завищення на пів тону під час виконання і переходу

в В-dur. Але досвід, професіоналізм учасників колективу і ансамблева злагодженість нівелює в принципі цей нюанс.

Третій куплет - кульмінаційний по словесному тексту – «не стріляй у птаха на світанні...». Тому вирішую зробити кульмінацію і в музичній побудові.

Реалізую її так: унісонне tutti всіх голосів квартету у високій теситурі (особливо для баса), що надає сили та робить звучання густим та наповненим, також роблю миттєву модуляцію на малу терцію вгору, яка створює ефект оновлення і додатково підсилює вплив на емоції слухача. Динаміка від mf до f.

Я сьогодні від Вас від'їжджаю

Аранж. О. Гончаря

Помірно

TENOR 1
TENOR 2

Я сьо го дні від вас від'ї ж джа ю бо ро ни ти рід не сець кий край, мо же

BARITONE
BASS

5

вер нусь, а мо же не зна ю, ти, дів чи но про ме не зга дай. Мо же дай ти зга

10

дай ті час ли ві хви ли ни, як лю би лись, ко ха ли ся ми, тво є лич ко лас ка ве і ми ле, тво ї

тво ї

16

о ці гли бо кі, як сні тво є сні. А... ма ти си на в вік но ви гля

о ці, як сні. А у до ма ста рень ка я ма ти сво го си на в вік но ви гля

22

да, чи по вер неть ся з тем но го лі су, чи по кра щить ма ту сі жит тя, чи по тя. Ой, не

да,

28

плач не ри дай, ста ра ма ти, тво го си на нас ві ті не ма, він за ги нув в повстан сько му бо ю, за ли

34

ши лась мо ги ла сум на. Він за на. По зби ра ли во ни сво є вій сько, рід ну

39

зем лю кля лись бо ро нить, щоб не ли ла ся кров у кра їн ська, і, щоб не нь ку сво ю зве се

44

лить, щоб не лить, щоб не ли ла ся кров у кра їн ська і, щоб не нь ку сво ю зве се лить.

rit.

Я СЬОГОДНІ ВІД ВАС ВІД'ЇДЖАЮ

Українська повстанська пісня

Аранж. О. Гонтаря

Ще один надзвичайно емоційний і сильний енергетично твір повстанської доби, який є актуальним і сьогодні. Внаслідок збільшення попиту на пісні патріотичної тематики, потреби суспільства та розширення репертуару чоловічого вокального квартету «Акорд», вирішую адаптувати цю пісню для виконання чотирьохголосим чоловічим ансамблем. Знову пишу адресно для «Акорду», враховуючи індивідуальні професійні якості та побажання співаків.

Перше проведення мелодії вирішую віддати баритону та басу, звучання яких в квартеті має матове забарвлення та хороше тембральне наповнення та вирізняється певною мужністю. І тому на мою думку якнайкраще підходить для подачі (донесення) словесного тексту «Я сьогодні від вас від'їжджаю боронити ріднесенький край».

У другій частині куплету вступають тенори, перехоплюючи в басів мелодичну лінію пісні. Третій куплет розпочинає соло баса, усі інші голоси тут мають фонову роль, а ще далі – підголоскову. В четвертому куплеті мелодію частково змінюю, перекидаю на октаву вгору і віддаю першому тенору. Таким чином реалізую кульмінаційний момент всього твору.

Загальний виклад музичного письма гомофонно-гармонічний, акордовий. Пізніше твір в моєму аранжуванні був неодноразово виконаний на різних сценах з оркестром народних інструментів Волинського народного хору. Інструментовку створив О. П'ятачук.

ЕПЛОГ

На завершення цих методичних рекомендацій, дозвольте нагадати вам, що музика - це мова, яка перетинає кордони та об'єднує серця. Ви стали на перші сходинки розуміння вокально-хорового аранжування, і це означає, що у вас є унікальний подарунок для надання світу незабутньої музики та натхнення.

Нехай ваша музика завжди звучить чисто, дотикає душу слухачів і приносить радість. Залишайтеся відкритими до навчання та експериментів, бо музичне мистецтво ніколи не стоїть на місці.

Знання та навички, які ви здобули через ці методичні рекомендації, - це ваші інструменти для створення власного музичного шедевру. Бажаємо вам безмежного натхнення та творчого успіху у вашій музичній подорожі. Спільно ми зробимо світ яскравішим та мелодійнішим місцем для всіх. Ваша музика завжди буде засобом спілкування та виразу ваших почуттів, думок та ідеалів. Ви, як молодий митець, маєте унікальну здатність створювати справжнє мистецтво, яке змінює світ навколо вас. Пам'ятайте, що найважливіша річ у музиці - це ваша пристрасть та любов до неї. Це те, що робить вас справжнім музикантом. Продовжуйте досліджувати, творити та надихати інших своєю музикою. Світ завжди буде готовим вас слухати.

Віримо у ваш потенціал та вашу здатність зробити музичний світ кращим. Нехай кожен акорд, нота та слово в ваших аранжуваннях несуть з собою частинку вашої душі та стають джерелом незабутніх моментів для слухачів. Дякуємо за вашу пристрасть до музики та бажаємо вам безмежного творчого росту та досягнень у світі мистецтва поєднання звуків.

Олег Гонтар
Олександр Марач

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк В. Вокальна педагогіка (сольний спів). Київ : ЗАТ «Віпол», 2007. 174 с.
2. Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник для вузів. Київ : Віпол, 2007. 173 с.
3. Прохорова Л. Українська естрадна вокальна школа : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації. Вид. 2-е. Вінниця : Нова книга, 2006. 384 с.
4. Три поради. Аранжування та вільні обробки. Співає чоловічий вокальний квартет «Акорд»: [навчально-репертуарний збірник]/ Андрій Гордійчук, Олег Гонтар, Андрій Зарицький [та ін.]. Луцьк: Вежа-Друк, 2017. 40с.
5. Пігров К. Керування хором. Вид. 2. Київ. 1962. 202 с
6. Гнидь Б. П. Історія вокального мистецтва. Київ, НМАУ, 1997. 320 с.
7. Майстер. 1997. № 3 Персональна студія — творча лабораторія сучасного музиканта.
8. Аранжування для хору пісень із супроводом. Методичні рекомендації до курсу «Хорове аранжування. Харків, 2001. 14 с
9. Закус І. Ukrainian jazz standarts. Українські джазові стандарти. Видавництво «Ліра-К». 2017. 100 с.
10. Коломієць О.М. Хорознавство. Київ : Либідь, 2001. 45 с.

Навчально-методичне видання

Марач Олександр Миколайович

Гонтар Олег Савович

Ігнатова Лариса Петрівна

Практичні прийоми хорового та вокального аранжування за творчими доробками Олега Гонтаря для естрадного вокального та диригентсько-хорового класів.

**Методичні рекомендації
для самостійної роботи здобувачів вищої освіти**

Частина 1

Друкується в авторській редакції

Електронне видання